

Monumentnummer*: 523631

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 23 februari 2004
Kadaster deel/nr 82916/181

Woonplaats*	Gemeente*		Provincie*				
Heilig Landstichting	Berg en Dal		Gelderland				
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Pastoor Rabouplein	1			6564 BP	Heilig Landstichting		
Pastoor Rabouplein	1 a	a		6564 BP	Heilig Landstichting		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel		
Groesbeek	H				2240		

Omschrijving**

Complexonderdeel 22

Inleiding

De PASTORIE is in 1913-1915 in opdracht van de Heilig-Land-Stichting gebouwd naar ontwerp van architect Jan Stuyt (assistent tekenaar J. Margry) in samenwerking met beeldend kunstenaar Piet Gerrits. Het definitieve ontwerp dateert van juni 1913. Op 7 september 1913 wordt het contract getekend met aannemer Jac. van Groenedaal uit Breda voor de bouw van "kerk met torens en koepel, sacristie, klooster en pastorie met museum, de verbindingsgangen etc.". Tot kort na de Tweede Wereldoorlog was in de éénelaagse noordvleugel een museumzaal ondergebracht. Hier werden tekeningen en maquettes van Piet Gerrits tentoongesteld en voorts " ... alles wat ons met het volksleven vooral van Israël vertrouwd maakt". Het pand is thans in gebruik als pastorie en parochiehuis. Voorts wordt op de verdieping een kamer verhuurd. De pastorie is gesitueerd ten zuiden van de Cenakelkerk waarmee het verbonden is door een gang. Hogerop aan de oostzijde van de pastorie bevindt zich de rooms-katholieke begraafplaats. Aan de westzijde van de pastorie is enkele meters lager een groot voorplein aangelegd. Hadden de kerk en de pastorie oorspronkelijk nog een cruciale betekenis binnen de doelstelling en opzet van de Heilig-Land-Stichting, thans maken deze gebouwen geen onderdeel meer uit van het huidige Bijbels Openluchtmuseum maar functioneren zij als een zelfstandig parochiecomplex.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Omschrijving

PASTORIE van één en twee bouwlagen met platte daken op U-vormig grondplan rondom een patio. De langgerekte oostelijke vleugel heeft grotendeels twee bouwlagen en een balkon aan de zijde van de patio. De éénlaagse noordvleugel en de één en twee bouwlagen tellende zuidvleugel omarmen de patio die aan de voorzijde wordt afgesloten door een arcade van drie rondbogen. De wit gepleisterde bakstenen gevels worden onder het dakoverstek afgesloten door een tegelfries van zwarte en okerkleurige tegels in blokpatroon. Op regelmatige afstanden bevindt zich een witte tegel, waarop in rood het Jeruzalemkruis. Het forse overstek van de platte daken rust op getrapte klossen. De uitgespaarde muuropeningen zijn voorzien van een geprofileerde gepleisterde omlijsting. De omlijstingen in combinatie met de achter in de muur geplaatste ramen vormen een opvallend gevelreliëf met veel licht- en schaduwwerking. Het merendeel van de vensters bestaat uit een staande rechthoekige muuropening met geprofileerde omlijsting waarin vier-, zes- of twaalfruits stolpramen en twee-, vier- of achtruits bovenlichten zijn geplaatst, alle met weldorpels. Deze vensters zijn enkel- of meervoudig in de overwegend asymmetrisch ingedeelde gevels gegroepeerd. Op de begane grond kunnen de vensters worden afgesloten door (rol-)luiken. In het midden van de patio is een fonteintje geplaatst. In het verlengde hiervan bevindt zich de hoofdingang. Deze ingang, alsmede de voormalige museumingang in de noordvleugel, bestaat uit een dubbele met zink beklede deur, een bovenlicht en een gepleisterde omlijsting met hoofdgestel. De achtergevel (oostzijde) bezit een breed middenrisaliet met in het midden een dubbele deur. Links van dit risaliet bevindt zich in de eerste bouwlaag een dienstingang (paneeldeur met ruiten in de bovenpanelen onder een tweeruits bovenlicht) en in de tweede bouwlaag een samengesteld trappenhuisvenster. De RUIMTELIJKE INDELING is met uitzondering van de museumzaal nog intact. Achter de hoofdingang bevindt zich achtereenvolgens een grote hal en de zogenaamde Oosterse Zaal. Aan de zuidzijde sluit op de hal een gang met trappenhuis aan van waaruit de vergaderkamer, keuken, bijkeuken en verdieping zijn te bereiken. Aan de noordzijde van de hal bevindt zich een verbindingsgang naar de kerk van waaruit de voormalige museumzaal (thans ingericht als woning), de bibliotheek en archiefruimte annex kluis zijn te bereiken. Het bijzonder rijke INTERIEUR, waarbij met name de vergaderkamer en de zgn. Oosterse Zaal opvallen, is grotendeels uitgevoerd naar ontwerp van P. Gerrits. De uitmontering van de vergaderkamer bestaat onder andere uit een parketvloer, bruin en okergeel geschilderde wanden, paneeldeuren, een metalen haard van de Koninklijke Haardenfabriek E.M. Jaarsma (E.M.J. no.3), meubels en stoffering naar ontwerp van P. Gerrits (bijvoorbeeld een pastoorstoel in Assyrische stijl en overgordijnen). De Oosterse Zaal heeft in het midden van de vloer een vierkant met inlegwerk van balata, voorstellende de vier paradijsstromen Geon, Phison, Tigris en Euphrates; okergeel beschilderde muren met rode en blauwe horizontale banden en een bloemenfries; een tableau met een voorstelling van Maria (gesigneerd Piet Gerrits met het bijschrift: "..EN HIJ HEEFT ONDER ONS GEWOOND ST JAN 1-14"), een als sterrenhemel beschilderd plafond, een metalen haard met een stenen schoorsteenmantel voorzien van een vlammotief in reliëf, tegen de schouw een voorstelling in reliëf van de verschijning van Christus in een mandorla aan Margaretha Maria Alacoque. De hal en de gangen hebben een witte tegelvloer met geometrische patronen van vierkantjes in blauw en zwart. De houten bordestrap heeft twee armen, een bewerkte trappaal met groeven, balustervormige spijlen en geprofileerde handlijsten met omgekrulde uiteinden. De keuken bezit een wit/blauw geblokte tegelvloer, een granito-aanrecht met hardstenen spoelbak en paneeldeuren met ovalen deurknoppen, een dienstbode-bel, een eenvoudige schouw waarin een AGA-fornuis, een keukenkast met vitrine. In de bijkeuken bevinden zich een dito aanrecht met waterpomp, eenzelfde schouw en een in ruitpatroon gelegde tegelvloer in de kleuren wit, oker en zwart. In de bibliotheek is de kastenwand en de schouw bewaard gebleven.

Waardering PASTORIE uit 1913-1915.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- Van architectuur- en kunsthistorische waarde als essentieel onderdeel van een verzameling gebouwen en objecten in oosterse stijl (qua ontwerp, materiaalgebruik en/of detaillering) die te samen het complex Heilig-Land-Stichting vormen. Het object valt op door de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp, zoals een opmerkelijke vormgeving (o.a. platte daken), bijzonder materiaalgebruik en een zorgvuldige detaillering. Het object is een goed en vrij gaaf voorbeeld van het werk dat architect J. Stuyt maakte in opdracht van de Heilig-Land-Stichting en is van bijzondere betekenis voor de landelijke architectuurgeschiedenis. Het object bevat voorts een groot aantal bijzondere interieurelementen naar ontwerp van beeldend kunstenaar P. Gerrits.
- Van stedenbouwkundige waarde als essentieel onderdeel van het complex Heilig-Land-Stichting dat cultuur- en architectuurhistorisch van nationaal belang is. Het object is van bijzondere betekenis wegens de landschappelijk fraaie situering, welke verbonden is met de aanleg van het complex en de opbouw van de rondgang over het terrein.
- Van cultuurhistorische waarde als essentieel onderdeel van het complex Heilig-Land-Stichting dat een bijzondere en tevens zeldzame uitdrukking vormt van een religieuze ontwikkeling.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerkelijke dienstwoning

Functie

Pastorie(F)